

SŁOWO

WILNO Wtorek 10 września 1929 r.

Wtorek. Redakcja i Administracja ul. Ad. Mickiewicza 4, otwiera od 9 do 11. Telefon: redakcji 17-63, administracji 222, drukarni 203

PRZELICZENIA miesięczne z odniesieniem do demu lub z przeliczenia posztowe 4 zł. zagranicę 7 zł. Konto czekowe P.K.O. Nr. 30259. W sprzedaży detal. cena pojedynczego Nr. 20 gr.

Opłata pocztowa obciążona ryczałtem. Redakcja rękopisów niezamówionych nie zwraca. Administracja nie odpowiada za opóźnienia w dostawie ogłoszeń.

BARANOWICZE — ul. Szeptyckiego — A Laszuk.
BIENIAKONIE — Bufet kolejowy.
BRASLAW — Księgarnia T-wa „Lot”.
DABROWICA (Polesie) — Księgarnia K. Malinowskiego.
DUKSZY — Bufet kolejowy.
GLEBOKIE — ul. Zamkowa W. Włodzimierow.
GRÓDNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.
HORODZIEJ — Dworzec kolejowy — K. Smarzyński.
IWIENIEC — Sklep tytoniowy S. Zwierzyński.
KLECK — Sklep „Jedność”.
LIDA — ul. Suwałska 13, S. Matecki.
MOŁODECZNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.

NIESWIEZ — ul. Ratuszowa, Księgarnia Jazwskiego.
NOWOGRODEK — kiosk St. Michalskiego.
N. SWIECIANY — Księgarnia T-wa „Ruch”.
OSZMIANA — Księgarnia spółdz. Naucz.
PINSK — Księgarnia Polska — St. Bednarski.
POSTAWY — Księgarnia Pol. Macierzy Szkolnej.
STOLPE — Księgarnia T-wa „Ruch”.
ST. SWIECIANY — ul. Rynek 9, N. Tarasiejski.
WILEJKA POWIATOWA — ul. Mickiewicza 24 F. Juczewski.
WARSZAWA — T-wo Księg. Kol. „Ruch”.
WOLKOWYSK — Księgarnia T-wa „Ruch”.

LENY OGŁOSZEN: wiersz milimetry jednozpaltowy na stronie 2-iej i 3-iej 40 gr. Za tekstem 15 groszy. Komunikaty oraz zszedane milimetr 50 gr. Kronika reklamowa milimetr 60 gr. W N-rach świętecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagraniczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne o 50 proc. drożej. Administracja nie przyjmuje zastrzeżeń co do kolejności. Terminy druku mogą być przez Administrację zmieniane dowolnie. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 groszy.

W PERSPEKTYWIE TYGODNIA

2.IX.—9.IX.

Zgromadzenie Ligi Narodów. Bieżąca, dziesiąta z kolei sesja zgromadzenia Ligi Narodów rozpoczęła się w atmosferze pewnej prostracji politycznej, wywołanej denerwującym i przewlekłym przebiegiem obrad w Hadze, które zaledwie w ostatnim dniu doprowadziły do kompromisu, zadawalniającego wszystkie strony. Zmęczeniu miesięcznym targiem główni bohaterowie konferencji reparacyjnej, aczkolwiek zadowoleni z wyników, nie czują się, rzecz jasna na siłach wykażać większą aktywność na wrześniowym zgromadzeniu Ligi. Specjalnie to dotyczy p. Stressemanna, który miał kontynuować swoją ofensywę mniejszościową, rozpoczętą w czerwcu b. r. na sesji w Madrycie.

Tym składem rzeczy obrady zgromadzenia poświęcone zostały zagadnieniu bezpieczeństwa, które daje zawsze duże pole do popisu dla mówców, natomiast nie grozi żadnym konkretnym posunięciem. Tien kierunek obradom tygodniową nadała mowa Mac Donalda. Premier angielski zapowiedział, że Anglija zamierza wystąpić z inicjatywą zmiany art. 12 i 15 paktu Ligi, a to w celu uzgodnienia paktu Ligi z paktem Kelloga, który został ostatnio oficjalnie w Lidze zarejestrowany.

Art. 12 i 15 paktu Ligi dopuszcza ewentualność wojny pomiędzy członkami, a to wtenczas, gdy zatarg poddany do rozstrzygnięcia Radzie Ligi nie osiągnął jednomyślnej decyzji, co jak wiemy, nie jest rzeczą najtrudniejszą do przeprowadzenia. W tym wypadku członkowie Ligi zastrzegają — głosi pakt „prawo działania jak uznają za niezbędne dla obrony prawa i sprawiedliwości”. Pakt antywojenny Kelloga natomiast wogóle wyklucza wojnę jako środek działania nawet w wypadku „obrony prawa i sprawiedliwości”. Zachodzi tedy konieczność uzgodnienia tych dwóch aktów.

Wystąpienie Mac Donalda zakwalifikowane zostało jako powrót Anglii do polityki Labour Party z roku 1924 t.j. do t. zw. „Protokołu genewskiego”. Jest to, zdaje się twierdzenie niezbyt odpowiadające rzeczywistości. Pomijając rok 1924 a chwilą obecną minęło pięć lat doświadczeń, pięć lat chłodnych tuszów na głowy rozpalonych pacytystów, i entuzjastów powszechnego pokoju. Obecna Labour Party i jej leaderzy nie są już tymi samymi ludźmi, co w roku 1924, najlepszy tego przykład dał w Hadze p. Snowden mówiąc o prestiżu i wpływach należnych Anglii. To też zakwalifikowanie wystąpienia Mac Donalda jako powrotu do zasad protokołu genewskiego, wysuwającego ideę przymusowego arbitrażu bez egzekutora decyzji arbitrażowych jest conajmniej niedocenianiem tej ewolucji w poglądach angielskich mówców stanu z partii pracy, jaka wskutek pięcioletniego doświadczenia musiała siłą rzeczy nastąpić. Jeżeli p. Mac. Donald a za nim Henderson, zapowiadają wystąpienie z inicjatywą zmiany dwóch paragrafów paktu Ligi, to ma to na celu uzgodnienie dwóch instrumentów pokoju, jakimi są Liga i pakt Kelloga. Powtórnie należy pamiętać, że „Protokół genewski” nie doszedł do skutku wobec opozycji rządu konserwatystów w Anglii dlatego, że uważano go iż za mało angażuje Anglię w sprawy kontynentu europejskiego i miał być narzędziem pokoju, może łatwo wciągnąć Anglię do wojny. Mimo jednak odznaczenia protokołu genewskiego, polityka angielska poprzedniego gabinetu p. Baldwin poddana została ostrej krytyce przez Snowdena za to właśnie, że zbyt silnie wiązała się z interesami Europy. Labouryści więc zadeklarowali się obecnie jako wielki zwolennicy angielskiej splendit isolation, niż p. Chamberlain i Baldwin. Inicjatywę p. Mac Donalda raczej rozpatrywać należy pod kątem widzenia jego zabiegów o wyrównanie stosunków ze Stanami

Obrzymi sukces Polski na terenie międzynarodowym

Ponowny wybór Polski do Rady Ligi Narodów

GENEWA, 619. PAT. Dziś odbyły się wybory do Rady Ligi Narodów. Na 53 głosy Polska uzyskała 50, co oznacza wybór niemal przez akklamację. W zestawieniu z głosami na Mac Donalda, który w ubiegłym tygodniu przy wyborach wiceprezesa zgromadzenia, otrzymał 38 głosów, dzisiejszy wybór Polski wykazuje najlepiej wbrew wszelkim kłamliwym pogłoskom, szerzonym o rzekomym upadku autorytetu Polski na terenie Ligi i na terenie międzynarodowym, jak silna jest pozycja Polski wśród tych sfer politycznych, decydujących obecnie, jak pozycja ta wzmacnia się po trzech latach kadencji Polski w Lidze Narodów. Przy pierwszych wyborach do Rady trzy lata temu, Polska uzyskała 41 głosów. DZIŚ POLSKA UZYSKAŁA O 9 GŁOSÓW WIĘCEJ, CO MA PODWÓJNE ZNACZENIE: 1) JEST TO APROBATA JEJ DZIAŁALNOŚCI, 2) JEST TO PRYZNANIE NALEŻNEGO POLSCE STANOWISKA, NIE NA ZASADZIE SYMPATJI I POLITYCZNEGO USTOSUNKOWANIA SIĘ DO POLSKI, JAK TO BYŁO TRZY LATA TEMU, LECZ NA ZASADZIE DOŚWIADCZENIA I CZYNNEGO UDZIAŁU JEJ W POLITYCE MIĘDZYNARODOWEJ. Trzy lata temu, przy wyborze Polski, jeden z wybitnych polityków międzynarodowych oświadczył: „Za trzy lata nie będziemy decydowali zasadniczo praw Polski do reelekcji — albowiem okaże się ona godną przynależnego jej zaufania i wtedy głosować będziemy za nią bez potrzeby przekonywania nas w tym kierunku, albo zawiedzie nadzieje pokładane w jej rozsądek polityczny i wtedy utraci przywilej, który jej obecnie przynależny”. DZISIEJSZE WYBORY POTWIERDZAJĄ NAJWIĘCEJ TĘ OPINIĘ, ŻE POLSKA WYCHODZI CAŁKOWICIE ZWYCIĘSKO Z EGZAMINU AKTYWNEJ POLITYKI, JAKĄ NA TERENIE MIĘDZYNARODOWYM W CIĄGU OSTATNIH TRZECH LAT WYKAZAŁA. Obok Polski wybrane zostały do Rady Ligi Narodów Jugosławia, która uzyskała 42 głosy i Peru — 36.

ECHA STOLICY Z ZA KORDONÓW

Min. sprawiedliwości Car powrócił z urlopu

WARSZAWA, 9.9. Pat. Po powrocie z urlopu wycieczkowego objął w dniu dzisiejszym p. minister sprawiedliwości Car ur. edowanie. Jednocześnie rozpoczął urlop dwutygodniowy podsekretarz stanu Ministerstwa Sprawiedliwości p. Sieczkowski.

Sprawa posła Pajaka niezbyt wyraźna

WARSZAWA, 9.9. Pat. W związku z listem otwartym posła Pajaka do p. ministra spraw wewnętrznych, ogłoszonym w kilku pismach, a dotyczącym niewłaściwego rzekomo zachowania się policji w czasie zjazdu w Węgierskiej Górze. p. minister spraw wewnętrznych zarządził przeprowadzenie dochozów, które nie potwierdziły zarzutów, postawionych policji przez pos. Pajaka.

Ekonomiści holenderscy w Krakowie

KRAKÓW, 9-9. Pat. W dniu wczorajszym przybyła do Krakowa z Katowic wycieczka przemysłowców i finansistów holenderskich, która w godzinach rannych udała się autobusem do Zakopanego i Morskiego Oka. Wieczorem, w salonych Grand Hotelu, Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie wydała obiad na cześć gości. W obiedzie wzięli udział wicejowoda dr. Duch, Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej Epstein i szereg osobistości ze świata urzędowego i gospodarczego. W czasie obiadu wygłoszono szereg przemówień.

Komu posłużyło szczęście

WARSZAWA, 9.9. Pat. Dziś w drugim dniu ciągnięcia V klasy 19-iej polskiej państwowej loterii klasowej główne wygrane padły na numery następujące: 350 tysięcy złotych — Nr. 19.271, 20 tys. zł. — Nr. 113.235, 15 tys. zł. — Nr. 113.853, 10 tys. zł. — Nr. 120.908, po 5 tysięcy złotych — Nr. Nr. 62.205, 81.850, 102.633 i 174.975.

Nurmi opuścił Warszawę

WARSZAWA, 8.9. Pat. Nurmi opuścił w poniedziałek Warszawę, udając się wraz ze swym sekretarzem do Dorpatu. Po kilkudniowym wycieczku Nurmi wyjeżdża na tournée do Ameryki Południowej.

Sensacja wszechświatowa

Łódź podwodna „S. 44”
Jutro premiera w kinie „Helios”

Dr. med. Tadeusz Wasowski
chor. uszu, nosa i gardła
POWRÓCIŁ
ul. Jagiellońska 6. od 4 do 6 pp.

Lekarz-Dentysta
Ch. Krasnosieński
Wielka 21
WZNOWIŁ PRZYJĘCIE od g. 9-2
i 4 pół-7 i pół.

Dr. Med. Władysław Szemis
Choroby wewnętrzne
powrócił i wznowił przyjęcie chorych w Lecznicy Litewskiej
ul. Wileńska 28, od g. 12 do 2.

Dwa wyroki śmierci w Mińsku

Z Mińska donoszą o nowym procesie antypolskim. Na ławie oskarżonych w trybunale wojskowym zasiadł niejaki Prago, oskarżony o rzekome uprawianie szpiegostwa na rzecz Polski. Prago skazany został na karę śmierci przez rozstrzelanie. Wyrok wykonano wczoraj. Jednocześnie w najwyższym sądzie zapadł wyrok śmierci na białorusina Symeona Kozłowa. Wyrok również wykonano.

Właściciele domów w Mińsku

W jednym z ostatnich numerów mińska „Zwiedza” skarży się, że większość posesyji w miastach bez względu na „sowietyzację” gospodarki, wciąż jeszcze znajduje się w rękach prywatnych. W jednym tylko Mińsku zgórą 200 kamienic należą do prywatnych właścicieli, którzy ciągną z nich obrzydliwe zyski, dając rządowi sowieckiemu grosze. Podczas, gdy od drobnych właścicieli rząd pobierał wszystkie domki, kamieniczki w porozumieniu z przedstawicielami władzy nadal korzystają ze swych nieruchomości i co gorsza, z załom dodaje „Zwiedza”, że niemożna zastosować względem nich ustawy o municypalizacji, gdyż kamienice prywatne w przeciwieństwie do domów rządowych są zawsze utrzymywane we wzorowym porządku.

Woldemaras powrócił z Genewy

BERLIN, 9-9. Pat. Biuro Wolffa donosi z Kowna, że premier Woldemaras powrócił dzis w południe w towarzystwie obu adjutantów do Kowna.

Skarga litewskich Rosjan w Lidze Narodów

Według wiadomości z Genewy, 6 bm. Liga Narodów rozpatrywała skargę 34 rosyjskich ziemian w Litwie. Wyjaśnienia udzielił prof. Woldemaras. Sprawa odroczono.

Prasa ryska o sowiecko-estońskim układzie handlowym

Przed kilku dniami odbyła się wymiana dokumentów ratyfikacyjnych w sprawie wejścia w życie sowiecko-estońskiego układu handlowego. Z tego powodu „Segodnia” zauważa, że pod wieloma względami układ ten jest dla Estonii dogodniejszy, niż lotewsko-sowiecki układ handlowy dla Łotwy. Przede wszystkim, rząd estoński nie udzielił prawa eksterytorjalności sowieckim przedstawicielstwom handlowym i ich członkom, co prasa sowiecka, naturalnie, tłumaczy w ten sposób, iż ze względu na ograniczone stosunki handlowe estońsko-sowieckie, delegacja sowiecka postanowiła nie zakładać przedstawicielstw handlowych w Estonii. Łotwa niestety, była mniej przewidująca i poprzedstwa korzystają u niej z prawa eksterytorjalności.

Pismo twierdzi, że tak zwana klauzula sowiecka zostaje w układzie tylko na papierze, ponieważ został zawarty on tylko na zasadzie największego uprzywilejowania, wskutek tego, iż Estonia nie udzieliła sowietom szczególnych ulg celnych. Tem niemniej jednak prasa sowiecka nie szczędi komplementów Estonii i przyrzeka jej złote góry.

Fabryka gazowa w Kownie

Z Kowna donoszą: Kowieński magistrat uchwalił budowę miejskiej fabryki gazowej. Nowa fabryka będzie urządzona na wzór zachodnio-europejski i będzie odpowiadała wszystkim nowoczesnym wymaganiom.

PRZEDSTAWICIELSTWA

BARANOWICZE — ul. Szeptyckiego — A Laszuk.
BIENIAKONIE — Bufet kolejowy.
BRASLAW — Księgarnia T-wa „Lot”.
DABROWICA (Polesie) — Księgarnia K. Malinowskiego.
DUKSZY — Bufet kolejowy.
GLEBOKIE — ul. Zamkowa W. Włodzimierow.
GRÓDNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.
HORODZIEJ — Dworzec kolejowy — K. Smarzyński.
IWIENIEC — Sklep tytoniowy S. Zwierzyński.
KLECK — Sklep „Jedność”.
LIDA — ul. Suwałska 13, S. Matecki.
MOŁODECZNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.

NIESWIEZ — ul. Ratuszowa, Księgarnia Jazwskiego.
NOWOGRODEK — kiosk St. Michalskiego.
N. SWIECIANY — Księgarnia T-wa „Ruch”.
OSZMIANA — Księgarnia spółdz. Naucz.
PINSK — Księgarnia Polska — St. Bednarski.
POSTAWY — Księgarnia Pol. Macierzy Szkolnej.
STOLPE — Księgarnia T-wa „Ruch”.
ST. SWIECIANY — ul. Rynek 9, N. Tarasiejski.
WILEJKA POWIATOWA — ul. Mickiewicza 24 F. Juczewski.
WARSZAWA — T-wo Księg. Kol. „Ruch”.
WOLKOWYSK — Księgarnia T-wa „Ruch”.

LENY OGŁOSZEN: wiersz milimetry jednozpaltowy na stronie 2-iej i 3-iej 40 gr. Za tekstem 15 groszy. Komunikaty oraz zszedane milimetr 50 gr. Kronika reklamowa milimetr 60 gr. W N-rach świętecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagraniczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne o 50 proc. drożej. Administracja nie przyjmuje zastrzeżeń co do kolejności. Terminy druku mogą być przez Administrację zmieniane dowolnie. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 groszy.

Przebieg głosowania do Rady Ligi

GENEWA, 9 IX. PAT. Dzisiejsze wybory do Rady Ligi odznaczały się zupełnie wyjątkowym charakterem. Delegaci wszystkich państw, reprezentowanych na 10-tem Zgromadzeniu, przybyli na posiedzenie i wzięli udział w głosowaniu. Na 53 głosujących Polska otrzymała 50 głosów. Przypuszczają, że trzy brakujące do jednomyślności głosy należą do Norwegii, która ze względów zasadniczych sprzeciwia się ponownej wybieralności członków Rady, do Litwy i do Polski, która głosowała na dwóch pozostałych kandydatów na członków Rady, t. j. Jugosławie i Peru, które to kraje zostały przyjęte 42 i 36 głosami. Dotąd w czasie 10-letniego Związku Narodów największą ilość głosów przy wyborze do Rady, a mianowicie 47 otrzymała Kolumbia w roku 1926. Warto również przypomnieć, że w pierwszym wyborze Polski do Rady w 1926 otrzymała ona głosów 41, a prawo reelekcji przyznała jej siódme Zgromadzenie 36 głosami przeciwko 8, z czego 44 głosujących.

O CZYM MÓWIŁ MIN. STRESEMANN?

GENEWA, 9-9. PAT. Jako pierwszy mówca na odbytym w poniedziałek przed południem posiedzeniu Zgromadzenia Ligi występował niemiecki minister spraw zagranicznych Stresemann, mówiąc o rezultatach haskiej konferencji, które miały także poważne znaczenie dla sprawy ewakuacji niemieckich terytoriów. Nawiązując do sprawy zagłębia Saary, znaczenie, Stresemann, zaznaczył, iż rokowania o zwrot tych obszarów zostały już postanowione. W dalszym ciągu mówca witał z zadowoleniem postępy idei rozjemstwa, jako doniosłego czynnika w utrzymaniu pokoju międzynarodowego. Mówca zgadza się na ogół z brytyjską delegacją co do tego, iż pakt Ligi Narodów musi być zmieniony, zgodnie z duchem paktu Kelloga. Stresemann wypowiedział się stanowczo za rozbrojeniem i w dalszym ciągu swego przemówienia poruszył sprawę mniejszości.

Projekt angielskiego min. handlu Grahama

GENEWA, 9.9. Pat. Na popołudniowym posiedzeniu Zgromadzenia Ligi Narodów wystąpił, jako pierwszy mówca, angielski minister handlu Graham. W pierwszej części swego przemówienia domagał się on prowadzenia we wszystkich państwach wykazów statystycznych, opartych na tych samych podstawach. W dalszym ciągu Graham omawiał zagadnienia węglowe, przyczem wysunął projekt, by drugiej komisji Zgromadzenia polecono przygotowanie zwołania międzynarodowej konferencji, któraby zbadała i ujednostajniła sprawę zarobków robotniczych i warunków pracy w przemyśle węglowym. Z chwilą zrealizowania federacji europejskiej możnaby — zdaniem Grahama — przystąpić do uregulowania na nowo sprawy taryf celnych w całej Europie. W zakończeniu Graham stwierdził, że nowa polityka powinna być ożywiona wybitną tendencją, zwracającą się przeciwko cłom ochronnym.

Oświadczenie delegata Włoch

GENEWA, 9.9. PAT. Po przemówieniu dr. Stressemanna zabrał głos szef delegacji włoskiej sen. Scialoja. Przy głośniejszych oklaskach całego Zgromadzenia p. Scialoja oświadczył, iż delegacja włoska podpisze klauzulę fakultatywną Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej w Hadze, dotyczącą obowiązkowego rozstrzygnięcia wszystkich zatargów natury prawnej na drodze rozjemstwa.

Czechosłowacja podpisze klauzulę fakultatywną.

GENEWA, 9.9. Pat. Minister Benesz oświadczył, iż podpisze klauzulę fakultatywną statutu Trybunału Haskiego i akt generalny o rozjemstwie oraz stwierdził, że Czechosłowacja podziela poglądy Brianda i pragnęła zawsze zniesienia granic celnych w celu doprowadzenia do odrodzenia gospodarczego Europy.

Dyskusja na śniadaniu u Brianda nad projektem Stanów Zjednoczonych Europy

GENEWA, 9.9. Pat. W zakończeniu śniadania, wydanego dla głównych delegatów 27 narodów, Briand przedstawił swój projekt federacji stanów zjednoczonych Europy. Wywodził się następnie dyskusja ogólna, w której wzięli udział Stresemann, Henderson, Marinkowicz, Stroeruwitz, Hymans i Motta, nie wysuwając zasadniczych obiekcyj. Tylko niektórzy z nich podnieśli pewne zastrzeżenia. W rezultacie dyskusji osiągnięto jednomyślnie porozumienie, przyznające konieczność stworzenia więzów solidarności między państwami europejskimi. Delegaci mają zwrócić się do swych rządów z prośbą o zbadanie tej sprawy na podstawie memorandum, które Briand wkrótce im prześle premier francuski, po zebraniu opinii mocarstw zainteresowanych przedstawi na prośbę swych kolegów przyszłemu ogólnemu Zgromadzeniu Ligi Narodów sprawozdanie w tej kwestii.

Stresemann chwali projekt Brianda

GENEWA, 9.9. PAT. Minister Stresemann dał wyraz swemu zadowoleniu z powodu zakończenia okupacji wojskowej Nadrenji, żałując jednocześnie, że okupacja zagłębia Saary trwa nadal. Stresemann oświadczył, że pomimo to jednak cieszy się z powodu wysiłków, które zostały uczynione w kierunku likwidacji wojny. Stresemann wypowiedział się z zapałem za klauzulą fakultatywną rozjemstwa Trybunału Haskiego i mówił z wielkim uznaniem o pakcie paryskim, zaznaczając, że wyznaje on tę samą ideę pokoju, co Briand, jest jednak zwolennikiem innych metod. Ażeby wypełnić lukę w zarządzeniach antywojennych, należy przedewszystkiem zwiększyć możliwości koncyliacyjne raczej zapomoc środków prewencyjnych, niż sankcyj. Stresemann wyraził się z uznaniem o idei Brianda stworzenia Stanów Zjednoczonych Europy. Idea ta wydaje mu się możliwą do zrealizowania. Stresemann stwierdził, że nie jest zwolennikiem jakiegokolwiek idei politycznej, zwróconej przeciwko któremukolwiek państwu. Nie jest również stronikiem nadpaństwa ekonomicznego. Wierzy jednak, że unia państw europejskich zlikwidowałaby sytuację groteskową, która istnieje jeszcze w Europie. Należy zniszczyć przeszkody, dzielące państwa i stworzyć nowe więzy, wprowadzić w całej Europie jednokową monetę i znaczki pocztowe. W zakończeniu Stresemann oświadczył, że raduje się z rezultatów już osiągniętych w dziedzinie zbliżenia się narodów i stwierdził, że należy w dalszym ciągu czynić wysiłki w tym kierunku.

Najbardziej doniosły ewenement X-iej sesji Ligi Narodów

PARYŻ, 9.9. Pat. Dzienniki oczekują z wielkim zainteresowaniem rezultatów dzisiejszego intereuropiejskiego śniadania, które uważają za najbardziej doniosły ewenement całej 10-iej sesji Ligi Narodów. „Le Matin” pisze, iż w śniadaniu wzięli udział 30 biesiadników. Henderson przybędzie dopiero na czarną kawę, gdyż przedtem zwolnić się nie może.

Ważne posiedzenie gabinetu angielskiego

LONDYN, 9.9. PAT. Dziś po południu po dłuższej przerwie letniej zebrał się gabinet angielski pod przewodnictwem Mac Donalda. Według informacji, uzyskanych z dobrego źródła, posiedzenie poświęcone było przedewszystkiem załatwieniu dwóch spraw z zakresu polityki zagranicznej, a mianowicie rokowania angielsko-amerykańskim oraz podjęciu stosunków anglo-sowieckich. W pierwszej sprawie Mac Donald zapoznał gabinet ze stanem rokowań i podał do wiadomości członków gabinetu treść memorandum, które otrzymał w sobotę od prezydenta Hoovera za pośrednictwem ambasadora. W memorandum tem zawarte są konkretne propozycje co do obniżenia tonażu krążowników brytyjskich celem umożliwienia pewnego parytetu angielsko-amerykańskiego.

Zjednoczonymi. Pakt Kelloga był swego rodzaju konkurentem Ligi Narodów. Chodzi więc o to, aby konkurenta nie było, aby Stany Zjednoczone, trzymające się zdala od Ligi nie robiły dywersji, nie tworzyły konkurencyjnego międzynarodowego bloku.

Ze spraw obchodzących Polskę bezpośrednio najważniejsze są wybory do Rady. Jak wiadomo, Polska miała t.zw. miejsce pół stałe z prawem reelekcji. Według informacji napływających z Genewy, wybór Polski ma być zapewniony. Będzie to swego rodzaju „otarcie łez” ze strony Francji, za Hagę, w której nasze interesy zostały przez naszą sojuszniczkę, łagodnie mówiąc zbagatelizowane.

Rozruchy antyżydowskie czy antyangielskie w Palestynie? Sytuacja w Palestynie nadal jest napięta. Co prawda nie ma już więcej pogromów żydowskich, i w głównych miastach panuje jakiś taki spokój, ale zato na prowincji wciąż mają miejsce starcia Arabów z wojskami angielskimi, i co gorsza, koło tych potyczek coraz bardziej się rozszerza. Tak, jak jest w chwili obecnej, wygląda więcej na powstanie antyangielskie, do czego „ściana płaczu” i zatarg z żydami posłużył tylko za pretekst, niż na rozruchy antysemityczne. Znawcy Wschodu twierdzą, że przyczyną zaburzeń są ostatnie liberalne posunięcia polityki angielskiej w Egipcie i Palestynie. Arabowie zrozumieli je jako słabość Anglików, no i rzecz jasna, chcą sytuację wykorzystać. Bolszewicy natomiast komentują wypadki palestyńskie jako walkę ludów Wschodu przeciwko jarzmowi angielskiemu. Niektóre pisma angielskie przynoszą wiadomość, że dużą rolę odegrywa tam niejaki Hamdi-El-Husseini, niedawny gość moskiewski i prawdopodobnie agent III międzynarodówki. Wysunięty projekt przez „Nasz Przegląd” oddania Polsce mandatu nad Palestyną, wywołał ożywioną dyskusję. Nie wszyscy jednak sjonisi są nim zachwyceni. Oto np. pos. Hartglas wypowiada się przeciwko, uważając, iż powierzenie mandatu nad Palestyną Polsce, doprowadziłoby do tego, że Polska jako państwo katolickie, stałaby się wykładnikiem polityki Watykanu w stosunku do Palestyny, a secundo, Polska popierałaby tylko emigrację żydów polskich pragnąc pozbyć się ich z kraju, co w rezultacie doprowadziłoby, iż interesy żydowskie, jako mniejszości zostałyby narażone na szwank. Tocząca się dyskusja dookola tego projektu ma oczywiście charakter akademicki, mimo to jest ciekawa jako próba nastrojów żydowskich w stosunku do Polski.

Konflikt chińsko-sowiecki przewlekła się w nieskończoność. Obie strony zapewniają o swych pokojowych zamiarach, ale nie robią nic, aby te piękne zamierzenia w czyn wprowadzić. W ten sposób stan ani pokój, ani wojna trwa w dalszym ciągu na granicy mandżurskiej.

Sowiety i Anglija. Sprawa nawiązania stosunków dyplomatycznych Anglii z Moskwą, posuwa się zółwim krokiem. Henderson oświadczył znowu, załatwienie jej może nastąpić nie wcześniej, aż odpowiedni projekt zostanie przedłożony parlamentowi do aprobaty. Do tego zaś czasu na drodze dyplomatycznej należy wyjaśnić na jakich zasadach ma być to wznowienie stosunków podjęte. Anglija w ten sposób wyraźnie daje do zrozumienia, że nie zależy jej na szybkim podjęciu stosunków z Moskwą.

Łunaczarski. Depesze przyniosły wiadomość o dymisjonowaniu „narkomprosa” jak go powszechnie w Bolszewji nazywano. Podobno powodem, który ostatecznie zdecydował o dymisji było zamieszczenie w miesięczniku redagowanym przez Łunaczarskiego p. t. „Sztuka” reprodukcji portretu Stalina w otoczeniu huryskiej.

Portret ten miał się nie podobać dyktatorowi sowieckiemu i „redaktor” — narkompros — otrzymał dymisję. Dymisjonowany Łunaczarski zamyka sobą szereg „marszałków” Lenina, których Stalin odsunął od władzy. Sz.

Starosta dziśnieński przejechał samochodem... wilka

Z wiarygodnego źródła dowiadujemy się o przygodzie, zresztą wręcz fantazyjnej, jaka spotkała niedawno starostę dziśnieńskiego p. M. Jankowskiego.

Postrzelenie zbiega

Na odcinku Dziśna podczas usiłowania ucieczki przez granicę do sowiektów został postrzelony mieszkaniec powiatu wilejskiego Wiktor Chotorowicz.

Plaga wilków w gminie Bienjakońskiej

Z terenu gmin Bieniakonie i Woronowo nadchodzą wieści o pojawieniu się wilków. Całe stada ich krają po łąkach i polach napadając na bydło.

NIESWIEZ.

— Nikczemne metody. Poruszenie duże w społeczeństwie wywołano artykuł p. Stefana Czarnockiego, prezesa Nieswieskiego Oddziału Kresowego Ziemi poświecony przyjazdowi do Nowogródka Pana Prezydenta i ustosunkowaniu się do tego faktu pewnych czynników.

— Odparcie oszczerstwa. W Nr. 244 „Zycia Nowogródzkiego” umieszczona została tendencyjna wiadomość p.t. „Szydło z nieswieskiego worka”.

Oto w „Zyciu Nowogródzkim” ukazał się artykuł p.t. „Szydło z nieswieskiego worka”, pisany w stylu wybitnie „czerwoniackim”.

— Komunikat Związku Ziemi. Do P.T. Czołków Nieswieskiego Oddziału Kresowego Związku Ziemi.

— Ojcowie i dziadowie nasi pracujący przed półwiekiem w mrocznych niewoliach utrzymywali polskość naszego kraju.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

— Szydło z nieswieskiego worka, wydrukowane w jakimkolwiek bruku wacu nie zdiwiliby już dziś nikogo.

Zmienne koleje walk

MUKDEN, 9.9. Pat. Urzędowo donoszą, że po dwudniowych gwałtownych walkach w miejscowości Pogranicznaja miejscowość ta została zajęta przez Rosjan.

Pogranicznaja bombardowana jest przez bolszewików

TOKJO, 9.9. PAT. Według doniesień z miasteczka Pogranicznaja, aeroplany sowieckie bombardowały wczoraj miasto, wzniciając pożar na dworc kolejowym i w domach sąsiednich.

MINA POD POCIĄGIEM CHARBIŃSKIM.

LONDYN, 9.9. PAT. WEDŁUG OTRZYMANYSZ TU DONIESIEN, POCIĄG PASAZERSKI, KTÓRY W DNIU W CZORAJSZYM ODSZEDŁ ZE STACJI POGRANICZNAJA DO CHARBINU, NACIEKAŁ NA MINĘ, POŁOŻONĄ N SZYNY. DWIE OSOBY ZOSTAŁY ZABITE, A TRZY ODNOSIŁY CIĘŻKIE RANY.

Chińczycy proszą o pokój

MOSKWA, 9 IX. PAT. Mimo dokonanej niedawno między rządem związku sowieckiego i rządem nankińskim wymiany not, zapowiadających chęć zlikwidowania w drodze pokojowej istniejącego konfliktu.

Posiedzenie w sprawie lotu transatlantyckiego

NOVY JORK, 9-9. Pat. Na posiedzeniu likwidacyjnym komitetu lotu transatlantyckiego postanowiono uczcić pamięć bohatera lotu s. p. mjr. Idzikowskiego przez wmurowanie tablicy pamiątkowej w gmachu konsulatu polskiego.

Katastrofa lotnicza w Dęblinie

WARSZAWA, 9.9. Pat. Dzisiaj dnia 9 bm. o godzinie 6 min, 10 rano wydarzyła się na lotnisku wojskowym w Dęblinie katastrofa lotnicza.

KINO „Hollywood” MICKIEWICZA Nr. 22.

OTWARCIE W TYCH DNIACH

— Przyczek do niepotrzebnej dyskusji. Z powodu przyjęcia do zamku dostojnika kościelnego, ks. prałata Wróblewskiego wydal ks. Radziwiłł 4-go obiad na kilkadziesiąt osób.

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

— Ziemianie, którzy nie będą brać udziału w przyjmowaniu Pana Prezydenta na terenie swoich gmin, powinni być w Nieswieżu w dn. 23. IX. Jednocześnie komunikuję, że specjalna delegacja Związku Ziemi...

Zdawało się, że z nastaniem socjalistycznych rządów w Anglii, kwestja projektowanego tunelu pod kanałem La Manche weszła na realniejsze tory i że wkrótce rozpocznie się przygotowania wstępne do jego budowy.

Obecnie „Manchester Guardian”, uprzedzając decyzję Komitetu Obrony Narodowej, do którego projekt tunelu został odesłany dla zaopiniowania, wyraża zdanie, iż komitet ten rozstrzygnie kwestję negatywnie.

Po 600 zł. wygrali nr.: 3767 7283 14343 17212 18126 19261 20151 28349 34843 36141 37654 42719 42808 45482 47142 45848 68193 71531 88174 88643 90297 9136693445 94984 100213 101012 103894 125355 128818 130517 134704 136279 136577 137105 141530 158605.

Po 500 zł. wygrali nr.: 355 738 1018 2317 2592 3570 6130 7075 7256 7865 9286 10370 11517 11901 12164 13354 14147 14242 16162 17367 18625 19134 20912 22810 30070 30278 30755 31300 31694 33082 35270 37587 37570 39104 40739 41142 41731 42072 42714 44293 45481 46573 46812 46941 47866 48297 48954 49060 62318 62546 63613 63641 66579 67196 67729 71614 73421 73718 74311

Po 500 zł. n.ry: 75149 75395 75107 75014 76207 77189 79988 81107 81994 84404 88953 89797 91119 92286 92689 94048 94210 96462 96526 97221 97218 98725 101763 102033 102203 103011 103474 103742 104492 105356 105765 106621 107508 109131 110720 116661 112520 113054 113120 114844 115961 116907 119197 120612 124018 125674 127384 127612 130393 134642 134680 134434 135843 146322 137266 137506 140568 141886 143326 155248 147153 147629 147781 151647 153403 158449 155713 156885 157138 157586 158257 158449 164333 165621 168352 161170 162001 164333 158916 159420 160566 160899 161170 162001 164333 165621 168352 173108 173874 175566 177427 178331 178603 179030 179056 179885 180080 180666 180075 181545 182056 182310 183954 184194.

Do niego przyłączają się argumenty Ministerstwa Skarbu, które protestuje przeciwko obciążeniu skarbu kosztami utrzymania stałej armii lądowej, powołanej na podstawie obowiązkowość służby wojskowej.

Tak przedstawia się obecnie polityczna strona kwestji. Ale są także trudności natury technicznej. Pan Jaryw, główny dyrektor „Compagnie du Nord” którego opinia w tej sprawie jest zupełnie miarodajna, oświadczył na publicznym zebraniu urzędowym w Londynie, iż prace ekspertów nie pokonały jeszcze trudności, związanych z obliczeniem czasu trwania budowy tunelu i jego kosztów.

Są także argumenty natury ekonomicznej. Ekonomisci angielscy obawiają się, że przy tak dogodnym i tanim środku komunikacyjnym, jakim będzie tunel, przemysł i handel angielski nie będzie mógł wytrzymać konkurencji przemysłowi i handlowi francuskiemu.

Do tego wszystkiego dołączają się jeszcze trudności... wyznaczone. Protestanci angielscy bardzo niechętnie patrzą na łatwość komunikacji, jaką da tunel katolikom brytyjskim z katolicką Europą.

Poważne także trudności stawiają angielski finans. Pan Jaryw ze strony Francji zadeklarował sumę 4 miliardów franków. Anglicy zaś udział swój obliczają tylko na 3 miliony funtów szterlingów, co nie stanowi nawet 10 proc. udziału Francji.

W świetle więc tych wszystkich trudności, należy zapatrywać się na kwestję budowy tunelu pod kanałem La Manche bardzo sceptycznie.

MIERNICZY Józef Maekiewicz zamieszkały przy ul. Jagiellońskiej Nr. 10 przeniósł swoją kancelarię i mieszkanie na Małą Pokalanę Nr. 12-1. Kancelaria czynna od 6-ej do 15-ej. Przyjmuję od 9-ej do 11-ej i od 17-ej do 19-ej. Tel. 18-72. 9ELC-0

Zaoszczędźcie pieniądze! zaopatrując się wcześniej w węgiel opałowy i koks, ponieważ od 1-go października nastąpi podwyżka frachtu kolejowego. Najlepszy WĘGIEL górnośląski koncernu „Progress” oraz KOKS wazonowy i od jednej tonny w zapakowanych wozach dostarcza. Przedsiębiorstwo Handlowo-Przemysłowe M. DEULL egzystuje od roku 1890. Biuro: Wilno, Jagiellońska 3, tel. 811. Składy węglowe: Stowackiego 27, tel. 14-40. - 0

Popierajcie pracę polskiego robotnika! POLSKA WYTWÓRNIA wykwintnego damskiego, męskiego i dziecięcego OBUWIA. Wilno, ul. WIELKA 30. Wacław NOWICKI. GWARANCJA! MODA! Terminowe wykonywanie obustw według wzornika i ostatnich modeli. CENY PRZYSTĘPNE.

NA NOWEJ ZIEMI

V. Kurytyba w lipcu 1919 r.

U księży misjonarzy w Kurytybie.

Kurytyba jest stolicą stanu Parana, Niezbyt wielkie choć rozległe zabudowane miasto położone na wschodnim krańcu stanu paranańskiego, zawdzięcza swe powstanie i rozwój, kolonizacji rolniczej prowadzonej w tamtych stronach w ciągu ostatniego półwiecza.

Miasto przeznaczone o wielkich jednopiętrowych domach w typie portugalskim, raczej brzydkich i dziwacznych pod względem stylu budowy i ornamentacji. Flora zupełnie odmienna od tej, którą spotyka się w pasie nadmorskim — przypomina raczej południowe Włochy — szczególnie ogrody, w typie ogrodów włoskich pięknie tuje i cyprusy, krzaki ozajli, niezbyt wiele palm i śliczne kryptomeri o cennym a zmiennym kolorze podobne choć wiele piękniejsze od cyprysów, mają chwila głęboki fioletowy odcień, przechodzący przy zmianie oświetlenia w różowawy, lub prawie czarny.

Teren falisty bardzo upiększa całość miasta. Przy avenue dr. Jaime Reis Nr. 115, położonej na wzgórzu z pięknym widokiem na całość miasta, położony jest niewielki i ładny domek księży misjonarzy polskich, drukarnia i redakcja pisma „Lud” oraz bursa dla chłopców, utrzymywana przez księży misjonarzy z księdzem Bronnym na czele. Wokoło ogródki z kryptomerów, pomarańczy, palm i strzyżonych tuj.

Byłem w Kurytybie gościem księży misjonarzy. Serdeczna gościnność, jaką mi okazali, pozostanie mi zawsze w pamięci. Dzięki nim też mimo dość krótkiego pobytu miałem możliwość poznać życie szeregu kolonii polskich w okolicach Kurytyby.

religijnych przy danym kościele od miejscowego biskupa brazylijskiego na 6 miesięcy, po upływie których musi pełnomocnictwo odnowić. Jedynym źródłem utrzymania dla księdza są iura stolae.

Przy wielu kościołach prowadzone są kilkooddziałowe szkoły pod kierunkiem zakonnic. Polskie szkoły są w rękach Szarytek i Sióstr Panny Marii. Byliśmy z księdzem Symborem i księdzem Bieniaszem, przybyłymi na misję do Parany na uroczystości szkolne w szkole Szarytek w kolonii Abanchas pod Kurytybą. Dzieci Abanchas bardzo dodatnie wrażenie: swobodne, doskonale wychowane — niektóre niedawno przybyłe, inne już urodzone w Brazylii o wybitnym nalocie portugalskiego akcentu, wymawiają i zamiast I i spiewają „Wielki Boże” i deklamują o „wielkiej Polsce”.

Trzeba zaznaczyć, że wielu brazylijczyków posyła swe dzieci do szkół polskich, gdyż stoją one wyżej, niż szkoły rządowe w kolonjach. Obok jasnowłoszych dziewczyn, przybyłych niedawno z Krańka siedzi o wdętych wargach, czarnych świecących oczach i włosach o żywym wyrazie twarzy ciemnoniebrzowa mulatka.

Zmieszanie białych z czarnymi jest w Brazylii ogromne. Trzeba przyznać, że brazylijczycy potrafili nietylko w prawie, ale w życiu i obyczajach nadać równe prawa murzynom. Jest to niewątpliwie ciekawe i godne podziwu. Ze wszystkich narodów europejskich portugalszczyzna są najbardziej uzdolnione w asymilacji ludności tbylczel tak w Ameryce, jak zdaje się i w Afryce.

Asymilacja białych imigrantów dokonuje się też bardzo szybko. Koloniści o ile wiem wszystkich narodów szybko i chętnie przyswajają sobie język brazylijski i po stosunkowo niewielu latach zaczynają posilkować się nim w domu.

Istnieje zresztą silny prąd nacjonalistyczny oficjalny w Brazylii jak i w Argentynie, który wytwarza pewną presję różnymi środkami, zwłaszcza przez przymus nauki języków brazylijskiego i portugalskiego w szkole.

Polacy — paraficy uważają okolicy Kurytyby za raczej nudne, monotonne. Mnle wydały się one bardzo piękne — mimo że widziałem je w pełni zimy t. j. w początkach lipca, wówczas gdy krajobraz staje się szarooliwkowy zatraca barwę i życie, ptactwo i owadów. Kepy krzaków, laski bracingi, gdzieniegdzie rozłożyste itubuje, piękne lasy piniorowe pośród których widać pola kukurydzone pokryte zeschłymi bydłami.

Piniór stanowi bezsprzecznie najcharakterystyczniejszą i najpiękniejszą drzewo Parany — falisty i gęsty kraj obraz z dalekim widokiem usiany jest lasami piniorowymi i pięknymi pojedynymi drzewami które jakby zatknięte w ziemię wielkie chińskie płaskie parasole panują nad całym krajobrazem, przenikając swym wzrokiem i majestatycznością całą paranańską roślinność.

Ogłoszenia pojedyncze i seryjne, komunikaty i zawiadomienia w „Słowie” i we wszystkich innych pismach zamieszkałych fachowo i tanio. Wileńska Agencja Reklamowa ul. WIELKA 14, telefon 12-34. - 0

Rybołówstwo w przepisach o reformie rolnej

„Przeгляд Rybacki“ w ostatnim numerze (z września) art. p. A.B.H. daje krótkie streszczenie tych przepisów o reformie rolnej, które dotyczą rybołówstwa:

Zasadnicze postanowienie, ujmujące stosunek reformy rolnej do rybołówstwa, znajdujemy w art. 4 ustawy o wykonaniu reformy rolnej z dnia 28 grudnia 1925 roku. W myśl tego artykułu, do pomni nieulegających obowiązkowi parcelacyjnemu nie wlicza się obszarów wód:

- a) spuszczalnych stawów rybnych, o ile łączna powierzchnia zwierciadła wody w tych stawach wynosi ponad 3 ha,
b) innych obszarów wód, o ile zwierciadło normalnego poziomu wody darem o obszarze wynosi ponad 20 ha.

Nie odpowiadające powyższemu warunkom obszary wodne nie będą podlegały obowiązkowi parcelacyjnemu tylko w tym wypadku, jeżeli właściciel wody te wykaże jako przynależne gospodarstwo do swego wyłączenia.

Według projektu instrukcji parcelacyjnej — do której wskazówek w myśl okólnika Nr. 357 ministra reform rolnych z dn. 14 listopada 1927 r. winny się stosować organa podległe ministrowi w reformie rolnej — dla zachowania i należytego użytkowania wód istniejących w parcelowanym obszarze, ma się tworzyć z wydzieleniem z danej części wód z odpowiednią ilością ziemi kolonij specjalną, jako gospodarstwo rybne, a w razie potrzeby i wzorowe (t.zw. osrodek).

Par. 22 tejże instrukcji rozwija powyższe postanowienia ustanawiając, że sadzawki i stawy nadające się na gospodarstwo rybne, bez względu na ich obecny stan, w miarę możliwości stanowią odrębne gospodarstwa z dostatecznym zabezpieczeniem urządzeń dla odpływu i dopływu wody oraz z dostatecznym zabezpieczeniem dostępu do brzegów i z przydzieleniem odpowiedniego obszaru gruntu ogólnego, niezbędnego dla racjonalnego prowadzenia gospodarstwa rybnego.

Ceny szacunkowe wód przy przymusowym wykupywaniu ustala odnośnie rozporządzenie, ogłoszone w Nr. 70 Dziennika Ustaw Rz. P. (poz. 617). W celu ustalenia wartości terenów wodnych użytkowanych pod gospodarstwo lub eksploatację rybna dzieli się Państwo (przy uwzględnieniu poziomu kultury rolnej, stosunków komunikacyjnych, cen za robociznę i kosztów urządzeń technicznych) na dwie zasadnicze polacie gospodarcze rybne: zachodnią i wschodnią, przyczem ta ostatnia obejmuje całkowite województwa: poleskie, nowogródzkie, białostockie, wileńskie i wolińskie.

Ze wzmianką w ostatnich czasach budowa i rozbudowa stawów rybnych pozostaje w ścisłym związku okólnik ministerstwa reform rolnych Nr. 355 z dn. 8 sierpnia 1927 r. w sprawie zamiany użytków rolnych na stawy rybne. Okólnik ten stwierdza że jakkolwiek przez zakładanie nowych stawów rybnych zmniejszy się zapas ziemi, który mógłby być wykorzystany na przeprowadzenie reformy rolnej, jednak z punktu widzenia ogólnej gospodarki krajowej

należy uznać zakładanie racjonalnych gospodarstw rybnych za korzystne. Udzielenie prawa na założenie gospodarstwa stawowego nie może nastąpić bez zgody właściwych urzędów ziemskich.

Służebności obciążające wody mogą być likwidowane na podstawie rozporządzeń z dn. 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności (Dziennik Ustaw Nr 10, poz. 74 i 75) drogą umowną lub w trybie przymusowym. Blizsze szczegóły co do likwidacji służebności podaje rozporządzenie ministra reform rolnych z dn. 14 lutego 1927 r. (—)

KRONIKA MIEJSCOWA

(o) Posiedzenie okręgowej komisji ziemskiej w Wilnie. Jak się dowiadujemy, najbliższe posiedzenie okręgowej komisji ziemskiej w Wilnie odbędzie się dnia 25 i 26 września.

(o) Zwyczaj cen węgla. Handlujący węglem w Wilnie obliczają, że na skutek wprowadzenia z dniem 1 października r. b. nowej taryfy towarowej na kolejach, cena sprzedaży węgla podróżeje o 5—6 zł. na jedną tonnę.

(o) Ulgi w nowej taryfie towarowej. Nowa taryfa towarowa, która zacznie obowiązywać na kolejach z dniem 1 października r. b., przewiduje cały szereg ulg na przewóz artykułów na budowę dróg, brukowanie i regulację ulic, budowę mostów i t. d. Rozmiar ulg taryfowych na powyższe artykuły wahać się ma od 10 do 50 proc.

(b) Zakończenie unifikacji organizacji rolniczych. W dniu 3 b. m. w Mołodziecznie odbyło się zebranie przedstawicieli organizacji rolniczych działających na tamtejszym terenie. Celem zebrania było omówienie sprawy połączenia się organizacji rolniczych w jedną całość. Po zapoznaniu się ze statutem postanowiono dokonać unifikacji i wybrano odrazu Radę Powiatową. W ten sposób ukończono została unifikacja organizacji rolniczych w województwie wileńskim.

(a) Zakaz przywozu wleprzy. Wobec pomoru świń w powiecie baranowickim, został wydany zakaz sprowadzania do Wilna nierogacizny, pochodzącej z terenu tego powiatu.

We własnym interesie kupujący mięso winni zwracać uwagę czy posiada ono cechę weterynaryjną. (x) Przymusowa sprzedaż znaczków pocztowych w sklepach tytoniowych. W myśl rozporządzenia Min. skarbu wszyscy sprzedawcy wyrobów tytoniowych obowiązani są do sprzedaży znaczków pocztowych. O każdym wypadku odmowy sprzedaży znaczków należy powiadomić urząd akcyzy i monopolów względnie urząd pocztowy.

Ujawnienie potwornej zbrodni

Policja aresztowała mieszkańca wsi Zbrodnia, gm. rzeszańskiej Józefa Lasonia, który jak się okazało dokonał morderstwa Jęzka Godlejewskiego, mieszkańca tejże wsi u którego służył jako parobek.

Trupa Godlejewskiego znaleziono w lutym roku bieżącego podczas trzaskającego mrozu, na drodze, koło karczmy oddalonej od wsi o kilka kilometrów. Szczegółowo, że śmierć jego nastąpiła wskutek zamarczenia, tembardziej, że było stwierdzone, że był on w karczmie i był podchmielony. Wprawdzie na głowie zmarłego znaleziono rany, lecz nie rozgłaszano tego w celu uniemożliwienia zabójcy zatarcia śladów.

Dopiero teraz udało się policji powiatowej stwierdzić, kto jest mordercą, a to na podstawie okoliczności zebranych przez te kilka miesięcy.

Po zaangażowaniu przez Godlejewskiego parobka Lasonia, ten zdołał nawiązać stosunek miłosny z jego żoną i jednocześnie chcąc zawiązać 8 dziesięcinnem gospodarstwem przez posłobienie żony Godlejewskiego, powziął myśl zamordowania jej. Gdy Godlejewski udał się do karczmy, Lason po porozumieniu się z kochanką wyszedł na drogę i gdy ten wracał, kilku uderzeniami obuchem siekiery położył go trupem. Po ułożeniu trupa pod drzewem powrócił do domu i najsposobniej użył się do snu. Gdy rozpoczęło się śledztwo, pierwszy wskazał, że Godlejewski mógł być pijany zamarnię, zając w drodze do domu, a będąc pijany, padając rozbił sobie głowę. Dopiero i teraz, gdy ukazano mu dowody jego winy przyznał się do zbrodni, wydając swoją współpracę. (b)

KRONIKA URZĘDOWA

WTOREK 10 Dnia Mikołaja jutro Jacka Wschód s. g. 4 m. 42 Zach. s. o. g. 17 m. 51

Spostrzeżenie meteorologiczne Zakładu Meteorologii U. S. B. z dnia 9 - IX 1929 r.

Table with meteorological data: Ciśnienie średnie w m | 752, Temperatura średnia | 9°C, Opad za dobę w mm | 7, Wiatr przeważający | Południowy, Uwagi: Pochmurno, Maximum za dobę + 6, Minimum za dobę + 10 C, Tendencja barometryczna: spadek ciśnienia

(a) Powrót z urlopu. Wrócił z urlopu i objął urzędowanie komendant policji na powiat wileńsko-trocki komisarz Dubowski.

(x) Wyjazd do Trok p. wojewody. W dniu wczorajszym p. wojewoda Raczkiwicz udał się do Trok, gdzie był obecny na zawodach P.W. i W. F. Następnie p. wojewoda zawiązał roboty konserwacyjne prowadzone na ruinach zamku w Trokach na wyspie oraz sprawdził postęp prac przy budowie schroniska Ligi Morskiej i Rzeźniczej.

(x) Zmiana przepisów o użyciu broni przez oficerów i szeregowych policji. Minister spraw wewnętrznych wydał nowe przepisy o użyciu broni przez funkcjonariuszy policji. W myśl nowych przepisów, „wartownikiem” uprawionym do użycia broni (art. 2 lit. g. rozporz. Prezydenta Rzplitej) jest funkcjonariusz, który na podstawie specjalnego przepisu ma poruczoną sobie ochronę osoby, dobra ruchomego lub nieruchomości i uniemożliwienie osobom obcym wstępu do miejsca strzeżonego.

Wartownik taki ma prawo i obowiązek zatrzymać osoby zbliżające się, krótkim dośrodkim okrzykiem: „stój! warta!” Odległość na jaką mogą być zatrzymane osoby zbliżające się do obiektu strzeżonego, jest w zależności od lokalnych warunków terenowych, ruchu lub stanu bezpieczeństwa.

strzeżenia i zaczyna nanow walkę z przyrodą.

Jadąc z Orleanu do Tomes-Cuelho do księdza Bayera zasłużonego proboszcza w najbliższej polskiej kolonii, wózek mijając po głębokiej drodze wijącej się w czerwonej miejscami na cegle spalonej gliniastej glebie, wśród wzgórz i wąwozów spotkałem dwa takie wozy idące w głąb kraju.

Duże wozy żaglem okryte, jak budy cygańskie, zaprzężone w lic w 4 konie w porządku półszwach — typowe dobre fornalki z Kongresówki.

Ludzie mówią że będzie wczesna wiosna bo nadleciały duże czarne jaskółki, zwane tu myszłowami. Przyjacielem człowieka jest w Pałaniu duży czarny ptak — rodzaj jastrzębia zwany Cosre.

Obsiadają one często dachy domów, jak u nas bociany lub krawężnik wysoko na niebie, są ochraniające przez ludność gdyż wybierają wszelką padlinę.

Życie kolonij rolniczych płynie bardzo monotoniście. Współżycie wsi koncentruje się w tak zw. wendzie t. j. w sklepie wiejskim, prowadzonym jako handel kupna i sprzedaży a zarazem jako karczma.

Dziwnym trafem Polacy wykazują w Pałaniu zmysł do handlu — (!) istnieje około 600 wend prowadzonych przez Polaków. Jest to oczywiście materiał bardzo potrzebny, ale dotychczas zupełnie niezorganizowany. Handel produktem rolniczym odbywa się w sposób najbardziej prymitywny. Kolonista sprzedaje pośrednikowi swe plony możliwie szybko, z obawy przed robactwem. Ziarno po pół roku leżenia w śpichrzu, zostaje zupełnie zjedzone przez robactwo. Kółka Rolnicze dostarczają siłfury dla zabezpieczenia ziarna, w każdym

jednak razie kto może wyzbywa się plonów możliwie szybko.

Największą atrakcją życia wiejskiego, jest tak zwana fista. Sz to uroczystości ludowe odbywane w jakiegokolwiek okazy. Cechą charakterystyczną na fście jest „churasco”, to jest zwyczajem ludzi lepszych pieczenie całego wołu na ognisku na świeżym powietrzu i rozdzielanie go wśród biesiadników.

Festy takie odbywają się często i również często kończą się bijatykami. Drugą zabawą są fajerwerki i balony. Z okazji każdego święta religijnego na wsi, a szczególnie w miasteczku zawsze odbywa się kanonada fajerwerkowa.

Są specjalne sklepy sprzedające fajerwerki „dla uczczenia tego lub innego świętego”. Prócz fajerwerków puszcza się balony z papieru z knotem umocowanym w nacięciu i zapalonym. Balon taki dopóki knot się pali unosi się w powietrzu poczem spada często na dach jakiegoś domu grożąc oczywiście pożarem.

Religijność brazylijczyków rodzimych jest bardzo mało rozwinięta, jest jednak pewna nabożność w obyczaju, szczególnie gdy obchodzenie święta połączone jest z zabawą. Polacy łatwo przyswoili sobie zwyczaj miejscowy i z cobykami jeżdżą na festy i zajądają churasko.

Polonia parańska przeżywa obecnie okres przejściowy wytworzenia miejscowej polskiej inteligencji. Jest to koniecznie — element inteligentki emigracji z kraju naszego często nie nadaje się do zajmowania jakiegokolwiek stanowisk w życiu społecznym, a tymczasem otwierają się coraz większe potrzeby którym jedynie miejscowa inteligencja może sprostać. Szczęściem nasz instruktorat szkolny w Kurytybie zwraca baczną na to uwagę, jak zresztą i księża, którzy w oświacie polskiej odgrywają

znaczną bardzo rolę. Wybitne stanowisko w życiu Kurytyby zajmuje Polak — parafczyk, tam urodzony p. Falan, który jest dyrektorem rzeczywistym wspólnikiem rządowego największego w Paranie seminarjum nauczycielskiego. P. Falan umie godzić się obowiązkami wobec Brazylii z przywiązaniem do Polski i dlatego cieszy się uznaniem zarówno w kółkach brazylijjskich jak i polskich.

Zwiedząc jego seminarjum zwane tu szkołą normalną — urzędową bardzo pięknie i nowoczesną — wizyta tam jest tembardziej miła że p. Falan ma bardzo piękne zbory owadów, motyli, robaków i ptaków brazylijjskich, niektóre o przepysznej ubarwieniu.

Kurytyba połączona jest z innym światem drogą wodną przez Paranaque i wąskotorową koleją prowadzącą do San Paulo dużego i pięknego miasta — światowej stolicy kawy. Droga kołowa jest w tej chwili dopiero trawosowana.

Droga kolejowa kręci się i wije wśród wzgórz pokrytych kepalami lasu i stepem, wznosząc się znacznie w górę aż do stacji Konta Grossa położonej już o 400 metrów wyżej niż okolice Kurytyby. Tor kolejowy między Kurytybą a Porto Amaronos ciągnie się wzdłuż górnego biegu rzeki Iguasu o pięknych zboczach pokrytych lasem piniorów.

Po 28 godzinach jazdy pociągiem pośpiesznym staję się w San Paulo w stolicy najbogatszego i najbardziej rozwiniętego cywilizacyjnie stanu Brazylii, skąd piękna i wspaniała urządzona angielska kolej zwozi miliony wórków kawy do portu Santos.

Adam Piasecki.

Władysław-Ignacy DOWGIAŁŁO

Właściciel majątku Romaniszki.

Opierzony Św. Sakramentami zasnął w Bogu dnia 9 września 1929 r. w wieku lat 54.

Ekspozycja do kościoła Św. Ducha (O. O. Dominikanów) z domu przy ul. Dobroczyzny zaułek 2-a nastąpi we środę dnia 11 b. m. o godz. 4 wieczorem.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się we czwartek 12 b. m. o godz. 10 rano, poczem odprowadzenie zwłok na kolej

Pogrzeb odbędzie się w Romaniszkach w piątek 13 b. m. po Mszy Świętej w Kościele Parafjalnym w Zyntupach.

O bolesnej tej stracie zawiadamiają pograżeni w głębokim smutku

żona, siostry, brat i rodzina.

Advertisement for Stefan Mickiewicz, Adwokat, mentioning his death on 7th IX and funeral arrangements.

Advertisement for Stefan Mickiewicz, Adwokat, mentioning his death on 7th IX and funeral arrangements.

Advertisement for Stefan Mickiewicz, Adwokat, mentioning his death on 7th IX and funeral arrangements.

Advertisement for Sprowadzenie zwłok Joachima Lelewela, mentioning the committee and funeral arrangements.

Advertisement for Zakończenie obrad emigrantów litewskich, mentioning the conference and its results.

Advertisement for Banda koniokradów z cyganem na czele, mentioning the band and their activities.

Advertisement for Szkolna, mentioning exams and school news.

